

H A B E R L E R

TÜRK TARİH KURUMU "GENEL KURULU,, NUN YILLIK TOPLANTISI

Türk Tarih Kurumu'nun yıllık «Genel Kurul» toplantısı 7 Şubat 1948 Cumartesi günü saat 15 de Ankara'da Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesindeki merkezinde Başkan Prof. Şemseddin Günaltay'ın başkanlığı altında yapılmıştır.

Başkan celseyi açarak yoklama yapılacağını söylemiş ve yoklama sonunda çoğunluğun bulunduğu anlaşılacak konuşmalara başlanmıştır.

Geçen toplantıya ait zaptın aynen okunmuş ve Başkan ve Sekreter tarafından imzalanması ve bundan sonra bir zabıt özeti yapılarak onun okunması uygun görülmüştür.

Bundan sonra Kurumun 1947 yılı çalışmalarına ait olup Yönetim Kurulu tarafından hazırlanan raporla Denetleme Kurulu raporu okunmuş, çalışmalar üzerinde bazı görüşmeler olduktan sonra her iki rapor oy birliğiyle kabul edilerek Yönetim Kurulu ibra edilmiştir. Bundan sonra gündemin diğer maddelerine geçilerek şunlara karar verilmiştir :

1. Arşivimizde bulunan ve Osmanlı tarihinin önemli kaynaklarından olan tahrir defterlerinin en eskilerinden başlanmak suretiyle yayınlanması. (Bu defterler bilhassa XV. ve XVI. yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğunun durumunu, nüfus, sanayi, ekonomi ve sosyal hayat bakımından aydınlatacak ve tarih ilmine yepyeni bilgiler getirecektir).

2. Üyelerin daha sistemli çalışmaları için ihtisaslarına göre şubelere ayrılarak Ankara ve İstanbul'da ayda bir defa ilmî toplantılar tertip etmeleri ve alınacak kararların Yönetim Kuruluna bildirilmesi.

3. Türk sivil mimarisinin en orijinal eserlerinden biri olan Sultan Ahmed'deki İbrahim Paşa Sarayı'nın yıkılarak yerine Adalet sarayının yapılması konusu yeniden canlanmış olduğundan bu binanın tarihî kıymeti hakkında hükümetin yeniden aydınlatılması ve binanın yıkılmasının önüne geçilmesi.

Türk Tarih Kurumu'nun 1 - I - 1947 den 31 - XII - 1947 tarihine kadar bir yıllık çalışmaları hakkında Genel Kurul'a sunulan rapor

Genel Kurulun sayın üyeleri,

Kurumumuzun son bir yıllık çalışmalarına ait raporumuzu Yüksek Kuruluma sunuyoruz :

Malf durum

Kurumumuzun 1947 yılı geliri, 49.514 lira 98 kuruşu 1946 yılından artan, 109.000 lirası hükümet yardımı, 100.000 lirası Atatük tesisi geliri, 7692 lira 56 kuruşu yayınlar geliri, 183 lirası üye verimcesi, 18.194 lira 20 kuruşu faizler,

108.928 lira 20 kuruşu diğer gelirler olmak üzere 393.512 lira 94 kuruştur. Bu yıl diğer gelirlerin yüksek oluşuna sebep, Kurumumuza ait bina arsasının Tıp Fakültesi için 85.710 lira üzerinden kamulaştırılmış olması, Tasarruf bonolarının Kalkınma tahvilleriyle değiştirilmesi üzerine lehimize 10.000 liralık bir kazanç elde edilmesi ve Kurum kamyonetlerinden birisiyle otomobilin satılmış olmasıdır.

Bu gelirden 49.717 lira 14 kuruşu daimî memur ve müstahdemlerin aylık ve ücretleriyle muvakkat tazminat ve çocuk zamlarına, 3.265 lira 25 kuruşu müstahdemlerin elbise bedelleriyle yol paraları, tedavi masrafları ve yardımlara, 14.418 lira 25 kuruşu kırtasiye, demirbaş ve türlü idare giderlerine, 81.137 lira 55 kuruşu telif ve tercüme bedelleriyle baskı malzemesi ve kitabeler heyeti giderleri gibi türlü yayın işlerine, 42.793 lira 70 kuruşu Basımevi demirbaşlarıyla işletme masraflarına, 4.195 lira 64 kuruşu kitap ve dergi bedelleriyle Kütüphaneye masraflarına, 35.422 lira 13 kuruşu kazı giderlerine, 57 lira 14 kuruşu vergi ve resimlere sarfedilmiştir. Bu suretle giderler toplamı 231.006 lira 80 kuruş tutmuş, geriye kalan 162.506 lira 14 kuruş 1948 yılına devrolunmuştur.

1948 yılına, mal olma fiyatı 35 513 lira 37 kuruş tutan kâğıt ve diğer yayın ve basım malzemesi ile 212.422 lira 7 kuruş kıymetinde Kurum yanınları ve bina karşılığı olarak 250.000 lira kıymetinde muhtelif devlet istikrazı tahvilleri devredilmiştir. Aynı tarihte demirbaşlarımızın mal olma kıymeti 88.959 lira 46 kuruştur. Bunun 45.169 lira 79 kuruşu merkez demirbaşları, 22.521 lira 20 kuruşu Basımevi demirbaşları, 21.268 lira 47 kuruşu da kazı demirbaşlarına aittir. Kütüphanemizdeki kitaplar bu toplamın dışındadır.

Yayın işleri

Bu yıl içinde şu eserlerin basımı bitmiş ve satışa çıkarılmıştır :

- 1 — *Halil Edhem Hâtıra kitabı*, I. cilt.
- 2 — *Âfet İnan: Türkiye halkının antropolojik karakterleri ve Türkiye tarihi*.
- 3 — *Şemseddin Günaltay: Yakın Şark III, Suriye ve Filistin*.
- 4 — *Eberhard: Çin tarihi*.
- 5 — *Hikmet Bayur: Hindistan tarihi*, II. cilt.
- 6 — *Arif Müfid Mansel: Ege ve Yunan Tarihi*.
- 7 — *İsmail Hakkı Uzunçarşılı: Osmanlı Tarihi*, I. cilt.
- 8 — *Enver Ziya Karal: Osmanlı Tarihi*, V. cilt.
- 9 — *Belleten*, 41 — 44 üncü sayılar.

Şu eserlerin baskı işleri bitmek üzeredir :

- 1 — *Moğolların Gizli Tarihi*.
- 2 — *Tahsin Özgüç: Öntarihte Anadolu'da ölü gömme âdetleri*.
- 3 — *İsmail Hakkı Uzunçarşılı: Osmanlı devletinin merkez teşkilâtı*.
- 4 — *III. Türk Tarih kongresi zabıtları'nın tamamı*.
- 5 — *Arif Müfid Mansel: Türkiyenin arkeoloji ve epigrafisi için bibliyografya*.

Bu yıl içinde yeniden şu eserlerin basımına başlanmıştır :

- 1 — *Abu'l-Farac Tarihi*, II. cilt.
- 2 — *Hinz: Uzun Hasan ve Şeyh Cüneyd*.

3 — Landsberger: *Sam'al* (Türkçe ve Almanca).

4 — Şemseddin Günaltay: *İran Tarihi*.

5 — İsmail Hakkı Uzunçarşılı: *Osmanlı Tarihi*, II. cilt.

6 — Akdes Nimet Kurat: *Rusya Tarihi*.

Bu yıl içinde telif hakları satın alınarak basılmasına karar verilen eserler şunlardır:

1 — Abdülkadir İnan: *Türk boyları ve teşkilâtı*.

2 — *Menakıb-ı İbrahim Gülşent*, (Bu eserin, Dil ve Tarih-Cografya Fakültesi Klâsik Şark Dilleri Enstitüsü okutmanı Tahsin Yazıcı tarafından Profesör Ritter'in nezareti altında tenkitli baskısı hazırlanmıştır. Neşri tarihi gibi Arap ve Türk harfleriyle basılacaktır).

Tercümeler

Bu yıl içinde şu eserlerin tercümelemleri bitmiş ve Kuruma teslim edilmiştir:

a) Kaynaklar:

1 — İskender Bey Münşi Türkmen: *Tarih-i Alem - ârâ-i Abbâsî*, (III. cildin 3 üncü kısmıyla IV. cildin 1 ve 2 inci kısımları).

2 — A. Vandal: *XV. Louis zamanında Şarka gönderilen bir Fransız elçilik heyeti*.

3 — «*Diplomatarium Veneto - Levantinum = Venedik - Grek İmparatorluğu ve Doğu işleri hakkında siyasî akidler ve vesikalar mecmuası 1300-1350*» adlı Lâtince vesikalar külliyyatının birinci cildi. (Bu vesikaların ikinci cildi ile «*La Colonia Genovese di Pera*» adlı diğer Lâtince vesikalar mecmuasının tercümesine devam edilmektedir).

4 — Şehabeddin Makdisî: *Kitab-ür-Ravzateyn ft tarih-id-Devleteyn*, 2 cilt.

Bu yıl içinde kaynak eserlerden Makrizî'nin «*Kitab-üs-Sülûk*» adlı eserinin Arapçadan dilimize çevrilmesine başlanmıştır.

b) Yeni eserler:

1 — İshwari Prasad: *Hindistan'da Müslüman saltanatının kısa bir tarihi*.

2 — Tveritimova: *Türkiye'de Karayazıcı-Deli Hasan isyanı*. (Ruşçadan dilimize çevrilmiştir).

3 — Jireček: *Bulgarların tarihi*. (Kısmen dilimize çevrilmiştir).

Dünya Tarihi

Bu yıl içinde Dünya tarihinden yeniden 5 cild basıma verilmiştir. Bu güne kadar bu seriden 7 cildin basımı biterek satışı çıkarılmıştır. Üç cildin de basımı devam etmektedir. Çıkan eserlerin adları yukarıda arzedilmiştir.

Bu seriden şu eserler bu yıl içinde Kuruma teslim edilmiştir:

1 — Âfet İnan: *Mısır tarihi*.

2 — Eberhard: *Uzak Doğu tarihi* (Kısmen verilmiştir).

3 — Hikmet Bayur: *Hindistan tarihi*, III. cilt (* *).

4 — Halil Demircioğlu. *Roma tarihi* (* *).

Bunlardan başka bu serinin Orta Asya bölümü için Profesör Eberhard tarafından «*Çin kaynaklarına göre en eski Türk kültürü*» ve «*Hsiung-nu*

devletinin parlak devri» başlıklı iki kısım yazılarak Kuruma teslim edildiği gibi, Bağan Âfet İnan tarafından da aynı bölüm için «*Orta Asya'nın en eski devirleri*» adı altında bir kısım hazırlanmıştır. Ayrıca Profesör Fehér Géza tarafından Avrupa tarihi bölümleri için yazılan «*Bulgar Türkleri tarihi*» ve «*Macar kavminin tarihi*» başlıklı iki kısım Kuruma teslim edilmiş ve türkçeye çevrilmiştir.

Basımevi

Basımevimiz bu yıl içinde 325 formalık eser basmıştır. Geçen seneki aylık 26 forma yerine bu yıl 27 forma iş çıkarmış oluyoruz. Linotip acentesi Amerika'ya ısmarlanan makinenin 1948 yılı başlarında geleceğini bildirmiştir. Yeni makinemiz geldikten sonra yıllık verimin bir misli artacağını umuyoruz.

Kütüphane

Bu yıl içinde kütüphanemize 130'u satın alınmak, 425'i armağan ve mübadele yoluyla 555 cilt eser ile 104'ü satın alınmak, 218'i de armağan ve mübadele yoluyla 322 dergi gelmiştir. Bu suretle kütüphanemizdeki kitap sayısı, dergi, gazete ve haritalar hariç, 28.252 cildi bulmuştur.

Müellif ve kitab ismi üzerine tertip edilen kataloglarımız tamamlanmıştır. Sistemantik katalok için ikinci onbinden 1700 cilt eserin fişleri tamamlanarak yerlerine konmuştur.

Dergilerdeki makalelerin fişlerine devam edilerek yeniden 4664 fiş yazılmıştır.

Kazılar

Kurumumuzun bu yıl yaptırdığı gezi, kazı, sondaj ve araştırmalar şunlardır:

1. Kuzey Anadolu'da, Yıldızeli, Artova ve Batı Karadeniz bölgesiyle Antalya'da Karain mağarasında prehistorik ve arkeolojik araştırmalar.
2. Alacahöyük kazısı.
3. Büyük Güllücek sondajı.
4. Kalınkaya tümülüsü kazısı.
5. Elbistan ovasındaki araştırmalar ve Karahöyük kazısı.
6. Karatepe kazısı.
7. Antalya'da Side (Eski Antalya) kazısı.
8. Orta Anadolu'da arkeolojik araştırmalar.
9. Kırşehir'de Caca Bey medresesinde yapılan araştırma.

Bu gezi, kazı, sondaj ve araştırmaların sonuçları hakkında yüksek Kurulunuza kısa malûmat vermek istiyoruz:

1. *Kuzey Anadolu ve Antalya bölgesindeki prehistorik ve arkeolojik araştırmalar.* — Üyelerimizden Profesör Dr. Şevket Aziz Kansu'nun başkanlığı altındaki prehistorik araştırmalar heyetinden Asistan Kılıç Kökten, bu yıl da Kuzey Anadolu'da ve Antalya bölgesinde araştırmalar yapmıştır. Elde edilen sonuçlar şunlardır:

a) Yıldızeli'nde Alacaçayır düzlüğünde 8—10 metre yükseklik ve 150—200 metre uzunluğunda arkas, aynı düzlükte kayalık bir dağ üzerinde «Höyük» adlı iki tepe tesbit edilmiştir. Bu iki tepede Kalkolitik, Bakır, Eti, Frik ve Klâsik çağlarının malzemesi toplanmıştır.

b) Artova (Çamlıbel) bucağının kuzey doğusunda büyük ve «Bolos» adlı bir höyük tesbit edilmiştir. Bu höyükte kalkolitik çağ malzemesi bulunmamıştır. Diğer çağlarındaki Yıldızeli'nde bulunanlardan farksızdır. Burada Eti devri çanak çömleği bol miktarda bulunmuştur. Usulsüz açılmış yarmalardan birisinin alt kesitlerinde ve kırılmış küpler içinde ele geçen, yanık fakat şekilleri tam buğday ve fiğ taneleri bulunmuştur.

e) Kelkit Suyu üzerindeki tarihi «Talaz» köprüsünün hemen yanbaşıda «Untepe» adını taşıyan bir höyük bulunmuş, üzerinden Bakır ve Eti devrine ait çanak çömlek parçaları taplanmıştır.

ç) Erbaa ovasıyla Ladik arasında ve Fidi köyü civarında iki höyük görülmüştür.

d) Ilgaz'da, Kastamonu - Çankırı - Tosya yollarının tam kavşak noktasında «Salman» adını taşıyan büyük bir höyük tesbit edilmiş ve Bakırçağı eserleriyle Eti çağı eserlerine benzeyen parçalar elde edilmiştir. Çerkeş, Kastamonu, Taşkoprü, Daday, Araç, Safranbolu, Zonguldak, Bartın, Amasra, Cide, İnebolu ve Sinop çevrelerinde prehistorik yerleşme yerlerine tesadüf edilmemiştir.

e) Geçen yıl içinde araştırmalar yapılarak Musteriyen aletler bulunan Antalya kuzeyindeki Karain mağarasında bu yıl da araştırmalar yapılmış ve mağaranın en altında bulunan büyük boşlukta 5×6 metre genişliğinde bir kısım açılarak dörtyüze yakın Musteriyen devre ait çakmak taşından yapılmış âlet çıkarılmıştır. Yarmanın alt tabakalarında ele geçen iki yüzü işlenmiş baltaçıklarda bir üst-alt Paleolitik teknik, yani Aşöleen tesir görülmektedir. Mağaranın karanlık bir köşesinde ve duvar yüzünde at başlarını, at gövdelerini ve birkaç insan şeklini gösteren çizgi resimler ve âletler arasında ele geçen işlenmiş hayvan kemiği parçaları önemli buluntular arasındadır.

f) Antalya-Burdur yolu üzerinde ve Burdur istasyonunun hemen yanında üzerlerinde Bakır, Frik ve Klâsik çağlara ait çanak-çömlek bulunan beş höyük tesbit edilmiştir.

2. Alacahöyük kazısı. — Üyelerimizden Hâmit Koşay'ın başkanlığında Arkeolog Mahmut Akok, Raci Temizer ve Alacahöyük müzesi muhafızı Süleyman Yalçın'dan mürekkep kazı heyeti bu yıl da Alacahöyük'te kazıya devam etmiş, ayrıca o civarda arkeolojik araştırmalar ve sondajlar yapmıştır. Alacahöyük'ün stratigrafisi geçen yıllardaki kazılarla aydınlatılmış olduğundan bu yıl dar bir sahada tabakaları açma usulü yerine geniş alanların açılması yolu tutulmuş ve 600 metre karelik bir alan temizlenmiştir. Höyük'te genel olarak Frik katına kadar toprak yığınları çok fakir olduğu için bu seneki çalışmalarda esasen kıymetli eserler beklenmekte idi. Bununla beraber halen açık bırakılan alanda zayıf Frik izleriyle son Eti ve Orta Eti çağı'na tekabül eden ve özel iskân sahası olan bir mahalle, sokakları, bina temelleri ve ocaklarıyla görülmekte olduğu gibi, bu tabakada bulunan Eti çağına ait ve emsali arasıda cesametiyle dikkati çeken bir bronz balta ve Büyük İmparatorluk çağına ait olması muhtemel hiyeroglif yazılı mühür baskısı zikre değer.

1942—1943 yılında bulunan ve büyük resmî bir yapıya temel olan blokaj sahasının güneyinde kalkolitik tabakaya bir daha inilmiş ve değerli mukayese malzemesi elde edilmiştir.

3. *Büyük Güllücek sondajı.* — Alacahöyük'te çalışan kazı heyetimiz, Alacahöyük'ün takriben 15 kilometre kuzeyinde ve ormanlık bölgede çobanların, «Kale» adı verilen bir yeri karıştırdıklarını haber alarak buraya gitmiş ve Orta Anadolu'nun toprak üstünde duran Kalkolitik bir höyüğünü keşfetmiştir. Vadiden 50 metre yükseklikte kalkerli bir tepede kurulan höyüğün üstünde zayıf Frik izlerinden sonra karışık olarak derhal kalkolitik seramiğe, bol obsidien bıçaklara, çakmak taşı ve kemik âletlere rastlanmıştır. Höyüğün kısmen tahribe uğrayan doğu yamacında sondaj mahiyetinde bir araştırma yapılmış ve bulunan eserlerin en az üç kat mimariye bağlı olduğu görülmüştür.

Büyük Güllücek'in Orta Anadolu Kalkolitik çağı için bir dayanak olacağı şimdiden söylenebilir. Burada bulunan 40 küfe dolusu etüdlük çanak çömlek parçalarıyla diğer müzelik eserler Alacahöyük müzesine nakledilmiştir. Bir kısım koleksiyon da Ankara'ya getirilmiştir.

4. *Kalınkaya tümülüsü kazısı.* — Aynı heyet Alacahöyük'ün kuzey doğusundaki Kalınkaya tümülüslerinde de araştırma ve kazı yapmıştır. Bu tümülüslerden 50 metre çapında ve 18—19 metre yüksekliğinde olan en büyüğü açılarak Helenistik çağa ait olması muhtemel tuğla bir lahid meydana çıkarılmıştır. Yığmanın batı eteğinde daha eski çağa ait kesme taşlarla işlenmiş ve fazlasıyla tahrip edilmiş iki mezar odası bulunmuştur. Bu keyfiyet tümülüs üzerine diğer bir tümülüsün yapıldığını göstermekte ve toprak kesitleri de bunu teyit etmektedir.

5. *Elbistan Ovasındaki araştırmalar ve Karahöyük kazısı.* — Bu yıl Kurumumuz, arkeoloji bakımından tetkik edilmemiş bir mıntakayı daha ele almıştır. Üyelerimizden Tahsin Özgüç Kuruma yaptığı teklifte, Elbistan Ovası'nın tarihi coğrafya ve iskân tarihi bakımından önemini belirtmiş, İlk ve Orta Çağlarda büyük bir kültür merkezi olan bu bölgenin arkeolojisini öğrenmek ve daha eski çağlarını da aydınlatmak gerektiğini açıklamıştır. Bu teklifin kabulü üzerine Dr. Özgüç'ün başkanlığında ve Dr. Nimet Özgüç'le Yüksek Mimar Lem'i Mery'den teşekkül eden kazı heyeti 7. VIII. 1947 tarihinde Ankara'dan ayrılarak 14. VIII. 1947 tarihinde Elbistan'a vasıl olmuş ve 30. XI. 1947 tarihine kadar bu çevrede çalışmıştır. Heyet mesaisini tetkik gezisi ve kazı olmak üzere iki noktada toplamıştır:

a) Tetkik gezileri: Alüviyon tabanlı ova ile, permokarbonifer dağ etekleri araştırılmış ve M. ö. dördüncü binin başındanberi kesif bir iskânın marmur birer beldeye tanıklık eden höyüklerin bugüne kadar bilinen ve bilinmeyenleri tesbit edilmiştir. Ayrıca Fransa'nın bu nevi anıtlarıyla eş olan Dikilitaş'a gidilmiş, menhire benzeyen eserin, tekerlek biçimindeki ihata duvarı'nın kromleklere olan bağı üstünde durulmuştur. Büyük mezar odalarını gizledikleri anlaşılan tümülüslerle, bunların örenyerleri, Beştepe'de yeni görülen büyük Roma kalesi, Kaşanlı bendi, Tanır harabesi ve Anadolu'nun bu bölgesindeki eski yollar, şehirlere bahis konusu olunca, üstünde sık sık durulan ve bir ucu Maraş ve daha güneyde, diğeri Malatya'da başı Sivas, Kayseri ve Şar'da olan ana yolun düğüm noktasındaki Yarpuz ile buna bağlı iskân yerleri ayrı ayrı görülmüş ve neşredilecek bir duruma getirilmiştir. Ayrıca çok eski bir köke dayanmış olmakla beraber, bugünkü durumu, tekniği, kule tertibi, hatılları ve iki renkli kesme

taşlarıyla tipik bir Selçuklu eseri olan Hurman-Kale etüd edilmiş ve bugüne kadar korunabilen Selçuklu kalelerinin en güzel ve en sağlamlarından biri olduğu anlaşılmıştır. Kayseri'den gelen ve Sarız ile Hurman-Kale üstünden Malatya'ya erişen ana yolda ve Karatay'dan sonra en büyük bir kervansarayı temsil ettiği anlaşılan Çavluhan, maalesef yok olmuştur. Bununla beraber, köy samanlıklarında, ahırlarında ve evlerinde yapılan araştırmalar, bu hanın da Karatay hanı tipine girdiği ve onun kadar monümantal olduğu anlaşılmış ve buradan Selçuklu sikkeleri derlenmiştir. Afşin yanındaki Eshab-ı Kehf heyeti, yeni bir Selçuklu camii, rıbatı, kervansarayı ve bunlara bağlı tâli yapılardan teşekkül eden büyük heyet, maalesef yok olmak üzeredir. Üstü çöken rıbatın korunabilen tonozları, hele çile odaları, Selçuklu tezyinat sanatının birinci sınıf örneklerini veren kapısı, mihrabı ve mihrabiyesiyle çok hususî bir plân örneği gösteren bütün yapı, Anadolu'da bu tipe giren Selçuklu âsârının tek örneğidir. Yok olmak üzereyken plânı kurtarılabilen Kervansaray, Anadolu'da iki esaslı tipe giren Selçuklu hanlarına, ahırını sağ cenahına eklemek suretiyle sağlanan üçüncü bir han tipi daha eklemiş bulunmaktadır. Sonraki tamir ve eklerle, dış plânını kaybetmiş olmasına rağmen, asıl mağaranın önüne yapılan cami, bu devre has iç yapı özelliğini halâ korumakta ve esasında Selçukluların ulu camileri tipine giren bir plâna sahip olduğunu göstermektedir.

b) Karahöyük kazısı: Bu mıntıkanın en büyük höyüğü olan ve Elbistan Ovasından geçen bütün yollara hâkim bulunan Karahöyük, çok tahrip edilmiş olmasına rağmen, zengin eserler veren büyük bir şehir merkezidir. M. ö. ikinci binin sonuna ve birinci bine tarihlenen ve beş yapı katına ayrılan iyi plânlı yapılardan başka, tasvirli ve boyalı kap-kacak, tunç ve demir âletler orijinal eserlerdir. Eski ve Yeni Hitit çağına ait hiyeroglifli mühürler, hayvan biçimli kaplar hayvan heyelleri, harp âletleri ve bilhassa Boğa-insan, insan kabartmalı sanat eserleri, geniş plânlı evler, höyüğün bu çağda da mamur bir merkez olduğunu göstermektedir. Bu kazının ışığa çıkardığı en önemli eser, üç yüzü hiyeroglifli büyük kitabedir. Büyük bir kaideye geçirilmiş durumda ve dikili olarak bulunan kitabenin etrafı iri taşlarla ve sureti mahsusada korunmuştur. Önündeki kurban yalağıyla birlikte el değmemiş. in situ durumda açığa çıkarılan kitabenin önüne bir meydanlık yapılmış, kurban merasimleri ve ibadet bu açık alanda cereyan etmiştir. Bu durumla Anadolu'da eşsiz olan kitabenin çok iyi korunmuş olması, uzun metninde büyük kıral ve şehir adlarının yazılı bulunması, bu bölge hakkındaki ilk teklifin esaslarını doğrulamıştır. Hevet, bu plânın ilk safhasını tamamladıktan sonra, Elbistan-Göksun ve Pınarbaşı üstünden, yani asıl tarihi yoldan kuzeye çıkmış ve bu sahada yaptığı muhtelif gezilerle Doğu Toros'ların yedi büyük geçidini birer birer görmüş ve tarihi coğrafya bakımından kıymetlendirilmelerine çalışmıştır.

6. Karatepe kazısı. — 1946 yılı martının başında ilk defa Üniversitesi Eski Önasya Kültürlerini Araştırma Enstitüsü Profesör Bossert, aynı Enstitü asistanı Dr. Halet müdürü Naci Kum tarafından tetkik edilerek önemnin Karatepe mevkiindeki harabeler üzerinde esaslı mayı kazı programına alan Kurumumuz, bu yıl İstai

Fakültesi ve Millî Eğitim Bakanlığı Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün de iştirak ve yardımıyla üyelerimizden Doçent Bahadır Alkım'ın direktörlüğü altında Profesör Bossert, Doçent Halet Çambel ve Asistan Nihal Ongun-su'dan mürekkep bir heyeti bu kazıyı idareye memur etmiştir. 11. 9. 1947 tarihinde işe başlıyan kazı heyeti çalışmalarına 7.XII.1947 tarihine kadar devam eylemiştir. Alınan sonuçları sırasıyla arz ediyoruz :

Ceyhan nehri sahillerinde yüksek ve ormanlık bir mıntakada bulunan Karatepe harabeleri kazısı 4 esaslı kısma ayrılabilir :

I. A ş a ğ ı k a z ı : Tepenin kuzey yamacına ve Kumkale'nin tam karşısına isabet eden yerde yapılan ve adına «Aşağı kazı» denilen geniş alanda bir avlu meydana çıkarılmış, bu avlunun gerek doğu ve gerek batı yönlerinde büyük bir ortostatlı yapı bulunmuştur. Bu avlu iki tarafında birer sfenks bulunan bir medhale doğru uzanmaktadır. Ortostatlar sırası ise geriye doğru iki kapı aslanına müteveccihen yürümektedir. Avlunun doğu yönündeki ortostatların üzerinde önemli ve orijinal rölyef tasvirlerine ve aynı zamanda uzun Eski-Sami yazıtlarına rastlanmıştır. Avlunun batı yönündeki yazıtlar kâmiyen Eti hiyeroglifleriyle, doğu yönündeki yazıtlar ise kâmiyen Eski-Sami yazısı ile vücade getirilmiştir. Bu rölyef ve yazıtlar gayet iyi muhafaza edilmiş bir durumdadırlar. Bu yazıtlar sayesinde Eti hiyerogliflerinin çözülmesinde büyük gelişmeler beklenebilir.

Avlunun güney istikametinde kazıya devam edilerek hem doğuda, hem de batıda mütenazır bir surette iki höcre meydana çıkarılmıştır. Batıdaki höcre doğudakine nazaran daha büyükçedir. Bu iki höcredeki ortostatlar üzerinde bulunan yazıtlar tamamıyla Eti hiyeroglifleri ile yazılmıştır. Eski-Sami yazıtları bu höcrelerde görülmemiştir. Bunların bir çok ortostat rölyeflerinde, tasvir konusu bakımından Eti kültür sahasından başka Mezopotamya, Suriye ve Mısır tesirleri görülmektedir.

II. Y u k a r ı k a z ı : Tepenin güney doğu yönünde ve kale medhalinin yakınılarında yapılan kazıya «Yukarı kazı» denilmiştir. Bu kazıda meydana çıkarılan mimarî kalıntılar, buradaki yapı manzûmesinin aşağı kazıda rastlanan yapı topluluğuna benzediğini göstermektedir. Buradaki kazıya medhalin kuzey ucunda bulunan karşılıklı yan höcrelerde başlanmış ve daha sonra medhalle, nihayette içinde kıral heykelinin bulunduğu salon ve bunun doğu yanındaki höcreler açılmıştır. Tepenin bu yönü kayalık olup, kayalar toprak yüzünden pek az bir derinlikte bulunduğundan mimarî kalıntılar kendilerini muhafaza edememiştir. Bu sebepten mimarî durumun açıklanması oldukça müşkül bir safha göstermektedir. Tabii durum, zorluklar arzetmesine rağmen Yukarı kazı alanında da bir kısmı kırık, bir kısmı da oldukça iyi bir surette bugüne kadar gelebilmiş önemli ortostatlar ve yazıtlar bulunmuştur. Yazıtların ekserisini Eti hiyeroglifleriyle olanlar teşkil etmektedir. Eski-Sami yazıtlarının miktarı nisbeten azdır.

III. S u r l a r ı n i n c e l e n m e s i : Tepenin etrafını çevreleyen sur da kazı esnasında dikkatle incelenmiş, sur sisteminin vasatı 4 metre kalınlığında duvarlarla, bu duvarlar boyunca muntazaman tevali eden dörtgen şeklinde kulelerden tereküb ettiği anlaşılmış ve surun toprak üstü kalıntılarına göre vaziyet plânı yapılmıştır.

IV. D o m u z t e p e ' d e k i a r a ş t ı r m a l a r : Karatepe harabesinin tam doğu karşısında ve Ceyhan nehrinin öte yakasında bulunan Domuztepe'de de

araştırmalar yapılmıştır. Domuztepe'deki harabe, toprak üstündeki kalıntılara göre başlıca iki devir göstermektedir :

a) Karatepe harabesi ile muasır olması muhtemel eserler, ezcümle Kargamış üslûbunda olup bazalttan yapılmış çift boğalı bir heykel kaidesi ve işlenmiş ortostat parçaları.

b) Roma devrine ait çeşitli eserler.

Anlaşıldığına göre eski harabe muahhar devirde Romalılar tarafından da kullanılmış ve eski binalara ait işlenmiş taşlar Roma binaları için istimal edilmiştir. Domuztepe'deki surun da vaziyet plânı yapılmıştır.

7. *Antalya'da Side (Eski Antalya) kazısı.* — Üyelerimizden Profesör Ârif Müfid Mansel'in başkanlığı altında epigrafist Profesör Bosch, Asistan Dr. Jale İnan, Asistan Aşkîdil Akarca ve Yüksek Mimar Lem'i Meray'den mürekkep bir heyet, bu yıl eski Pamfilya bölgesinin en önemli liman şehri olan Side'de 21 Eylül'den 25 Ekim'e kadar devam eden bir kazıya başlamıştır. Araştırmalar esas itibariyle üç yerde temerküz ettirilmiştir.

I. Şehrin üzerinde bina edilmiş olduğu burnun ucunda ve deniz kenarında, ihtiva ettiği mermer arşitektonik parçalardan dolayı ötedenberi seyyahların dikkat nazarlarını çeken ve köylüler tarafından «mermerlik» olarak gösterilen sahada iki mabed bulunmuştur. N 1 ve N 2 olarak gösterilen bu mabedler yan yana olup birbirinden ancak 10 metre kadar bir mesafe ile ayrılmaktadır. Kısa taraflarında 6, uzun taraflarında 11 sütun ihtiva eden N 1 mabedi Korint nizamında bir peripterostur. Stylobat'ın genişliği 16,37 m., uzunluğu ise 29,50 m. olup, sütun yüksekliği 9 m. yi bulmaktadır. Cella'nın arkası kapalı olup, doğu tarafından ante'ler arasında yer alan iki sütunla tahdit olunmaktadır. Bizanslı'lar zamanında bir hayli müddet ayakta durduğu anlaşılan bu mabedin üst kısımlarına ait bütün mimarî kısımları tesbitetmek, bu sayede mabedin restorasyonunu yapmak mümkün olmuştur. Arşitektonik parçalar arasında biri birinden konsollarla ayrılmış Medüz başları ile süslü friz blokları, üzerlerinde ilgiyi çeken bitki motifleri ihtiva eden geison ve alınlık parçaları bilhassa dikkate değer.

N 1 den daha büyük olan N 2 mabedi ise yine 6 × 11 sütunlu Korint nizamında bir peripteros olup — stylobat köşelerinden ölçmek suretiyle — genişliği 17,63 m., uzunluğu ise 34,53 m. dir. Sütun yüksekliği 10,06 m. yi bulmaktadır. Bu mabed Bizanslılar zamanında civarında yapılan büyük inşaatta bir hayli tadilat ve tahribat görmüş, cella duvarları ile peristasis'in üç tarafı kaldırılmış, yalnız mabedin şimal uzun tarafındaki 11 sütun, gerisinde yapılan höcreli duvar fasadı için, bir galeri olarak kullanılmıştır. Bu sebepten mabedin arşitrav'dan sonra gelen mimarî parçalardan hiç birisine rastlamak mümkün olmamış, orta kısmı Bizanslılar tarafından taş döşeli bir avlu şekline sokulmuş olduğundan, cella çok harap bir durumda meydana çıkarılmıştır. Bununla her iki mabedin plân ve dekorasyon bakımından birbirine benzediği, binaenaleyh aralarında kronoloji bakımından büyük bir fark olmadığı anlaşılıyor. Şimdiden her iki mabedin M. s. II. yüzyıla ait olduğu söylenebilir.

II. Bu iki mabedin aşağı yukarı 300 m. doğusunda, şehri baştan başa kateden direkli caddenin deniz kenarında sona erdiği meydan üzerinde bulunan üçüncü mabed ise plân bakımından ilk iki mabedden büsbütün ayrılmaktadır:

Bu mabed 2,26 m. yüksekliğinde, üst kenarı kuvvetli silmelerle süslü ve içi boş bir kaide üzerinde olup duvarları 8,60 m. yarı çapında bir yarım daire meydana getirdikten sonra her iki tarafta 3,10 m. kadar düz olarak devam etmekte, mabedin meydana bakan batı tarafında sie 17,20 m. uzunluğunda düz bir cephe meydana getirmektedirler. Bu cephenin önünde üzerinde önden ve yanlardan geniş merdivenlerle çıkılan ve zengin bir sütun mimarisi ihtiva ettiği anlaşılan bir prodomos bulunmaktadır. Bu kısma ait büyüklükleri, fakat aynı zamanda işçiliklerinin incelik ve dakiklığı ile temayüz eden bir hayli mimarî parça mevcut olduğundan, bu cephenin bir restorasyonunu yapmak mümkün olacaktır.

Diğer iki mabed gibi M. s. II. yüzyıla ait olduğu anlaşılan bu mabedin etrafında Bizanslılar tarafından bir takım binalar yapılmıştır ki bunlardan cennuba, yani deniz kenarına bakan batı tarafında ve M. s. V. yüzyıla ait olduğu anlaşılan anıtsal bir çeşme binası önemli görülmüş ve tamamıyla meydana çıkarılmıştır. Bu bina mermer levhalarla kaplı höcreler içinde yerleşmiş çeşmeler, bunların önünde bulunan geniş bir havuz ve bütün binayı deniz tarafında tahdid eden zemini kısmen «opus sectile» tarzında küçük mermer ve arduvaz levhalarla, kısmen hendesi motifler gösteren mozaiklerle örtülü peristyl'li bir avludan terekkep etmektedir. Bu bina ile yuvarlak mabed arasındaki sahada rastlanan önemli heykeltraşlık parçaları arasında üslûbunun nefaseti ile temayüz eden sakallı bir Dionysos başı ve genç bir Apollon heykeli zikrolunabilir.

III. Şehri baştan başa kateden direkli caddenin köyün sona erdiği nokta ile tiyatro kapısı arasına rastlayan aşağı yukarı 150 m. lik bir kısmı meydana çıkarılmış, bu caddenin üzeri geniş kaldırım taşları ile örtülü, kenarlarında yağmur sularının akması için kanal tertibatını havi, genişliği 9 ile 11,60 m. arasında değişen bir orta kısım, bunun sağında ve solunda granit sütunlardan müteşekkil bir galeri ve bu galerinin gerisinde, bazı yerlerde, dükkânlardan ibaret olduğu, tiyatronun önündeki kısımda galerinin arka duvarında bulunan kapılar ve bunların gerisindeki merdivenler vasıtasıyla tiyatronun dış galerisine geçildiği, direkli galerilerin devamlı bir hat şeklinde caddeyi tahdid etmeyip bazı yerlerde kesildiği tesbit edilmiştir. Gelecek sene tiyatro kapısı ile sur kapısı arasındaki asıl büyük parça meydana çıkarıldığı ve büyük bir kısmı mevcut olan direkler kaideleri üzerine oturtulduğu takdirde Anadolu'nun en muhteşem direkli caddelerinden biri meydana çıkarılmış olacak ve bu caddenin şimdiye kadar zannedildiğinden bûsbütün başka bir karaktere sahip olduğu anlaşılacaktır.

Bu caddenin üzerinde kazanılmış bir zafer yahut gladiatör oyunları ile ilgili kabartmalar, heykel parçaları, kitabeli heykel kaideleri bulunmuş, bunlara şehrin muhtelif yerlerinde yapılan a-ıştı malarda meydana çıkarılan çeşitli anıt ve kitabelerin inzimam etmesi üzerine eski eser koleksiyonu bir hayli büyümüşür. Bu kazı mevsiminde elde edilen 45 adet kitabe bizi Side'nin M. s. II — III. yüzyıllardaki sosyal durumu hakkında aydınlatmakta, «bule» ile «demos», yani hükûmeti elinde bulunduran zengin zümre ile halk tabakası arasındaki gerginliği, M. s. II. yüzyılda büyük bir maddî refaha kavuşmuş olan şehrin III. yüzyıldan itibaren fakirleşmeğe ve küçülmeğe başladığını tebarüz ettirmektedir. Ayrıca bulunan 1100 kadar sikke üzerinde halen çalışılmakta ve bunlardan muhtelif anıtların kronolojisi için bazı sonuçlar çıkarılacağı umulmaktadır. Bir kısmı Mektep müzesine nakledilmiş, bir kısmı ise ağırlıklarından dolayı mahallinde

birakılmış, fakat tekrar toprağa gömülmüş olan eserler gelecek sene bir müze binası inşasını mübrem bir ihtiyaç haline getirmekte, aynı zamanda Side'de ileride yapılacak keşifler hususunda büyük vaidlerde bulunmaktadır.

8 Orta Anadolu'da arkeolojik araştırmalar. — Kurumumuz üyelerinden Doçent Ekrem Akurgal ve Doçent Sedat Alp, Kurum adına bu yılın Ekim ayında Orta Anadolu'da arkeolojik bir araştırma gezisi yapmışlardır. Bu araştırma esnasında Kayseri'nin güney doğusunda Fraktin, Taşçı, İmamkulu ve Hanyeri âbideleri tetkik edilerek üzerlerinde arkeolojik ve filolojik incelemeler yapılmış ve bu arada Taşçı'daki malûm âbidenin yüz metre cenubunda şimdiye kadar görülmemiş olan yeni bir kabartma bulunmuştur. Kabartmanın üzerinde Dr. Sedat Alp, U r h i t e ş u p'un hiyeroglifini okumuş ve bu tasvirin söz konusu olan kiralın prenslik zamanına ait olduğunu, bu itibarla da babası büyük kiral M u v a t t a l ı'nın günlerine tarihlenmesi icabettiği kanaatine varmıştır.

Adı geçen âbideler üzerinde Kurum üyelerinin yaptıkları incelemelerle Hitit arkeolojisi ve dini için yeni malzeme ve yeni yorumlar elde edilmiştir. Bunun dışında Taşçı ve Hanyeri âbidelerinin askerî yollar üzerinde, Fraktin ile İmamkulu'nun ise bu yollardan ayrı iskân problemi ile ilgili olmak gerektiği kanaatine varılmıştır.

Gezinin devamında İncesu, Ürgüp, Nevşehir, Aksaray üzerinden Niğde'ye gidilmiş ve yol üzerindeki yerleşme noktaları ve bu arada Hitit dünyasının en büyük hiyeroglif abidesi olan Karapınar kitabesi ve onunla ilgili höyük tetkik edilmiştir.

Aksaray'la Tuzgölü arasındaki mıntıkada bulunan höyükler üzerinde bilhassa durulmuş ve mesai bu mıntakanın en büyük üç höyüğü üzerinde teksif edilmiştir. Bu höyüklerden üzerinde Tarım okulu bulunan «Yastıkeli» höyüğünün geniş bir Bakır çağ iskânını ihtiva ettiği, o esnada inşaat için yapılmakta olan derin bir kazıdan, muhtelif iskân katlarını müşahede etmek suretiyle, tesbit etmek mümkün olmuştur. Haber verildiğine göre bu höyükte altın sahifa eşya bulunmuş ve Müzeler Umum Müdürlüğüne gönderilmiştir.

Mıntakanın en büyük höyüğü olan Acemhöyük'te yapılan araştırmalar onun zengin bir Hitit iskânını ihtiva ettiğini anlatmaktadır. Acemhöyüğe aid bugüne kadar bilinen malzeme köylüden temin edilen 16 adet çeşitli sağlam ve bazıları eşsiz rython'lar, mühürler ve kaplarla bir kat daha zenginleştirilmiştir. Bu güne kadar ileriye sürülen mütalealarla Acemhöyük'te Hitit devletinin ilk merkezi olan Kuşşara'nın saklı bulunduğu iddiası mevcuttur. Fakat Hitit ve Kapadokya metinlerinden elde edilen malûmata göre Kuşşara'nın daha çok Kızılırmak kavsinin şimalinde olacağı ve Boğazköy'den pek uzak bulunmayacağı gerektiğinden Acemhöyük'ün yine aynı metinlerde Kuşşara'dan ve Kaneş'den başka en mühim merkez olarak gözüken ve Eski Hitit imparatorluğu devrinde mühim bir rol oynayan Puruşhanda (Puruşhatun) olacağı kanaati hasıl olmuştur. Arkeolojik malzemenin de daha çok Eski Hitit imparatorluğu devrine işaret etmesi bu mütaleayı ayrıca desteklemektedir.

9. Kırşehir'de, Caca Bey medresesinde yapılan araştırma. —Bu yıl üyelerimizden Doçent Dr. Aydın Sayılı, Ankara Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi profesörlerinden W. Ruben'le birlikte Kırşehir'de Caca Bey medresesinde bir araştırma yapmıştır. Araştırmanın gayesi, 1272 (Hicri 671)'de Gıyasüddin Key-

husrev b. Kılıç Arslan zamanında Kırşehir valisi Nureddin Cibril b. Caca tarafından Kırşehir'de yaptırılmış olan Caca Bey medresesinin bir heyet medresesi olduğu şayiasının ve bu yolda mevcut bulunan rivayetlerin hakikate uyup uymadıklarını tesbit etmekte. Medrese kubbesinin ortasındaki deliğin tam altına gelen yerde bir sondaj yapılmış ve rasat kuyusu olması çok muhtemel bir kuyu meydana çıkarılmıştır. Bu araştırmaya ait ilk rapor 44 sayılı Belleten'de yayınlanmış olduğundan burada tafsilâta girmeye fazla buluyoruz.

Bunlardan başka, genç üye ve arkeologlarımızın yetişmeleri maksadiyle ve geçen yıl Genel Kurul'da gösterilen arzu üzerine üyelerimizden Bahadır Alkım ve Tahsin Özgüç, 1947 de Hatay'da Tel-Açana'da hafriyata devam etmiş olan meşhur İngiliz hâfiri Woolley'in yanına gönderilmiştir. Ciddî çalışmaları ve bilgileriyle İngiliz hâfirinin takdir ve teşekkürlerini kazanan bu iki genç üyemizin bu kazıdan çok faydalandıklarına şüphemiz yoktur. Bu üyelerimiz aynı zamanda Mersin ve Tarsus'a da uğrayarak orada yabancı heyetler tarafından yapılan Yumuktepe ve Gözlü-Kule kazılarını tetkik etmişlerdir. Ayrıca Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi Arkeoloji şubesi mezunlarından ve Müzeler Dairesi asistanlarından Ahmet Dönmez de masrafı Kurumumuz tarafından verilerek suretiyle Tel-Açana kazısına iştirak ettirilmiştir.

Kurumumuz tarafından burs verilerek aynı zamanda arkeoloji tahsili yaptırılan iki yüksek mimardan Lem'i Merey bu yıl Akademiyi bitirmiş ve Kurum hizmetine alınarak ilk defa Karahöyük ve Side kazılarında çalıştırılmıştır.

IV. Türk Tarih Kongresi

17 Kasım 1947 de toplanması kararlaştırılan IV. Türk Tarih Kongresi'nin gerek bu yıl çok iyi sonuçlar sağlıyan kazılarımızın bu tarihten önce sona ermiyeceğinin düşünülmüş olmasından, gerekse Kongre için gönderilen tebliğlerin kâfi miktarı bulmamasından dolayı 1948 yılı sonbaharına bırakılması uygun görülmüştür.

Türk-İslâm Devri Kitabeleri Derleme Heyeti çalışmaları

Kitabeler heyetinin Ankara bürosu azasından Yusuf Akyurt bu yıl 3 Temmuz 1947 tarihinden 27 Eylül 1947 tarihine kadar devam eden gezisi esnasında, Sivas, Divriği, Tokat, Pazar, Zile, Turhal, Niksar, Amasya, Merzifon, Sinop ve Samsun şehir ve kasabalarındaki tarihî eserlerin plânlarını almış, kitabelerini ve vakfiyelerini tesbit etmiştir. Bay Yusuf Akyurt bu müddet içinde 229 âbideyi incelemiş, 262 bina kitabesi, 131 mezar kitabesi tesbit etmiş, 53 bina plânı yapmış, 33 arapça, 6 türkçe vafiye sureti çıkarmıştır.

Yüksek Mimar Ali Saim Ülgen, Sinan Monografi'si için bu yıl içinde yeniden Sinan'ın eserlerine ait 18 parça plân ve rölöveyi ikmal ederek Kuruma teslim etmiştir.

Milletlerarası ilmi münasebetler

1948 yılında Paris'te toplanması düşünülen Milletlerarası Şarkiyatçılar Kongresi'nin Millî Eğitim Bakanlığı yoluyla vaki daveti kabul edilmiştir. Ancak kongrenin toptantı tarihi kesin olarak bilinmediğinden bu kongreye ne suretle katılacağımız hususu henüz tesbit edilmiş değildir.

Yeni üyeler

Bu yıl içinde İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türkoloji Enstitüsü Müdürü Profesör Reşit Rahmeti Arat, Türk Dil Kurumu başuzmanı Abdülkadir İnan, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Eski Özyaş Kültürlerini Araştırma Enstitüsünde Doçent Bahadır Alkım, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Arkeoloji Doçenti Tahsin Özgüç, İlimler Tarihi Doçenti Aydın Sayılı ve Tarih Doçenti Halil İnalçık Kurumumuzun aslı üyelğine seçilmişlerdir. Bu değerli arkadaşlarımızı aramızda görmekle sevinç ve iftihar duymaktayız.

Raporumuza son verirken hepinizi saygı ve sevgi ile selâmlarız.

Türk Tarih Kurumu'nun 1947 yılı hesapları hakkında Denetleme Kurulu'nun raporu

Türk Tarih Kurumu Başkanlığına

Genel Kurul tarafından Kurum hesaplarını denetlemeye memur edilen bizler, 26 - I - 1948 Pazartesi günü Kurum merkezinde toplanarak Kurum'un 1947 yılı hesaplarını defterler ve sarf evrakı üzerinde inceledik. Bu incelemenin sonucunu bildiriyoruz :

1947 yılı bütçesinin gelir ve gideri 257.000 lira olarak tahmin edilmiş ise de, yıl içinde Atatürk tesisinden 25.000, neşriyat hasılatından 2.692 lira 56 kuruş, üye aidatından 83 lira, faizlerden 3.194 lira 20 kuruş, türlü gelirlerden de 105.543 lira 18 kuruş olmak üzere cem'an 136.512 lira 94 kuruş fazla gelir elde edilmiştir, Türlü gelirlerin bu yıl fazla olmasına sebep, Tıp Fakültesi için kamulaştırılan Kurum arsası bedeli olarak 85.710 lira ile Tasarruf bonolarının Kalkınma tahvilleriyle değiştirilmesinden mütevellit 10.000 liralık bir farkın elde edilmiş olması ve Kuruma ait bir kamyoaetle otomobilin satılmış bulunmasıdır.

Masraf bütçesine gelince :

Yıl içinde muhtelif fasıllara eklenen ödeneklerle birlikte 297.500 liraya çıkarılan giderlerden 49.717 lira 14 kuruş daimî memur ve müstahdemlerin aylıklarıyla mesken bedelleri ve çocuk zamlarına, 3.265 lira 25 kuruş yol, tedavi, elbise bedelleriyle, yardım ve ikramiyelere, 14.418 lira 25 kuruş kırtasiye, demirbaş ve türlü idare masraflarına, 81.137 lira 55 kuruş yayın işlerine, 42.793 lira 70 kuruş basımevi demirbaş ve işletmesine, 4.195 lira 64 kuruş kütüphaneye, 35.422 lira 13 kuruş kazı işlerine, 57 lira 14 kuruş vergi ve resimlere sarfedilmiş ve bu suretle gider yekûnu 231.006 lira 80 kuruş tutmuş, geri kalan 162.506 lira 14 kuruş 1948 yılına devrolunmuştur. Bu miktardan 129,458 lira 14 kuruşun Cumhuriyet Merkez Bankasının Ankara Şubesi nezdindeki 1548 numaralı hesapta, 6.946 lira 2 kuruşun Cumhuriyet Merkez Bankası İstanbul şubesi nezdindeki 1595 numaralı hesapta bulunduğu, 26.114 li-a 14 kuruşun da henüz mahsubu yapılmamış muhtelif avans bakiyelerinden ibaret olduğu banka dekontlarıyla kayıtlardan anlaşılmıştır.

1947 yılının 250.000 liradan ibaret olağanüstü bütçesinden sarfiyat yapılmamış ve bunun karşılığı olan 250.000 lira kıymetindeki Devlet tahvillerinin İş Bankası nezdindeki 306 numaralı dosyada mahfuz bulunduğu görülmüştür.

1 Ocak 1947 den 31 Aralık 1947 tarihine kadar on iki aylık bütçe yılı içinde yapılan sarfiyat ve tahsil olunan gelirlere ait bütün gider ve gelir evrakıyla defterlerin usulüne uygun olarak büyük bir intizam, titizlik ve temizlikle taahhim edildiğini, bilcümle masrafların Yönetim Kurulu kararıyla yapılmış olduğunu gördük.

Keyfiyeti saygılarımızla bildiririz.

Çalışma Ba.
Müşteşarı

Fuat Erciyeş

B. M. M. Muhasebe
Müdürü

Mozlum Bulak

T. T. K. Üyesi ve M. Eğ.
Ba. Yüksek Öğretim G. M.

Faik Reşit Unat

T. T. K üyesi ve Ankara
Milletvekili
Fakihe Öymen

(Bulunmamıştır.)

T. T. K. üyesi ve Siyasal
Bilgiler Okulu Co. Prof.
Hâmit Sadi Selen

(Bulunmamıştır.)